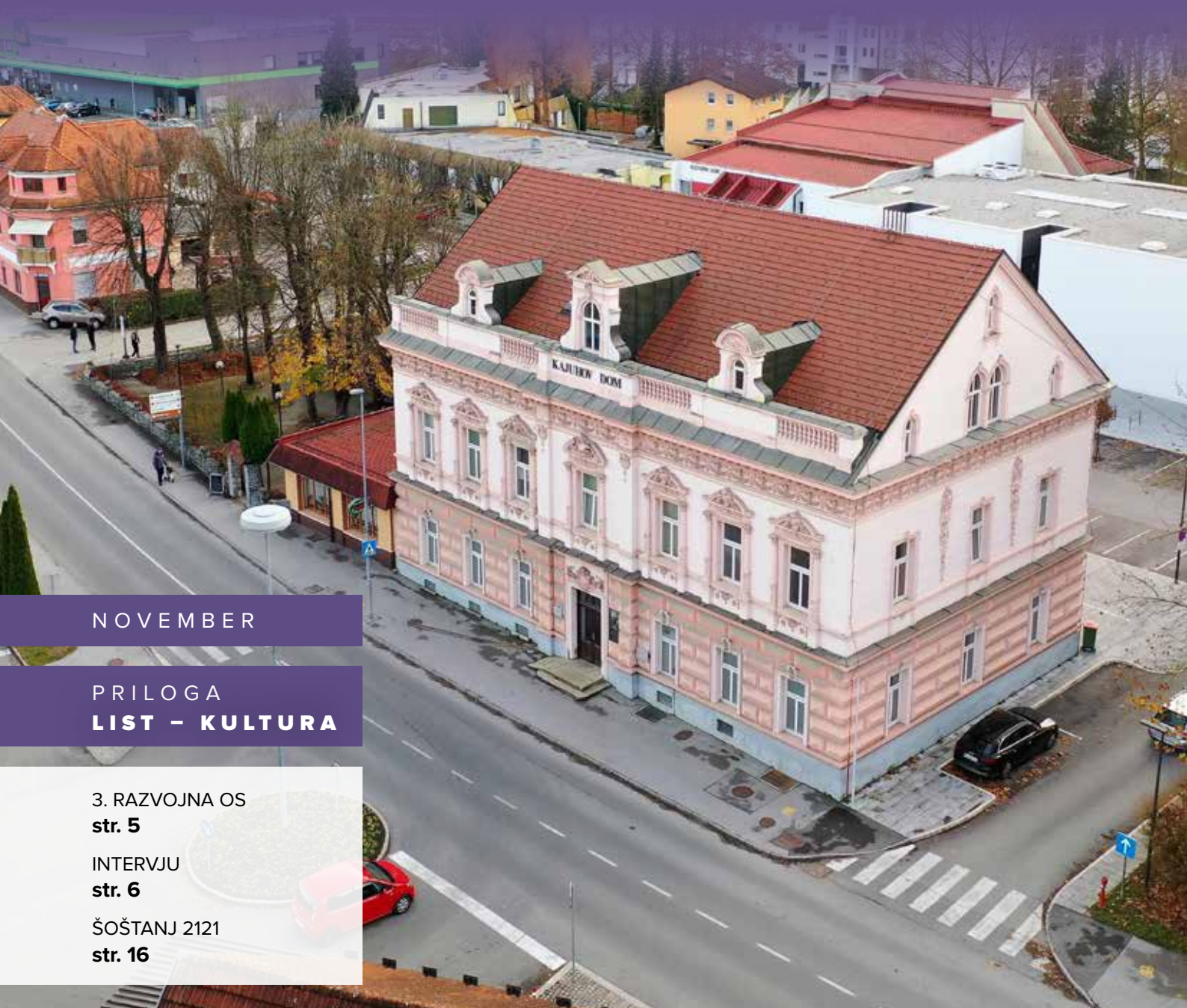


M E S E Č N I L I S T O

O B Č I N E Š O Š T A N J



NOVEMBER

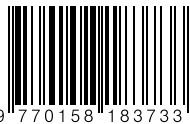
PRILOGA
LIST - KULTURA

3. RAZVOJNA OS
str. 5

INTERVJU
str. 6

ŠOŠTANJ 2121
str. 16

ISSN 1581-8373



Poštnina
plačana pri
pošti 3325
Šoštanj

LETO XXV
ŠT. 11
25. NOVEMBER 2021
3€





**REVIJA ZA KULTURNA
IN DRUGA VPRAŠANJA
OBČINE ŠOŠTANJ IN ŠIRŠE**

Izdaja

Zavod za kulturo Šoštanj,
Trg svobode 12, 3325 Šoštanj,
zanj Kajetan Čop, direktor.
Izdajanje Lista finančno omogoča
Občina Šoštanj, zanjo Darko Menih,
župan.

Odgovorni urednik

Jože Volk

Vodenje redakcije

mag. Milojka B. Komprij

Jezikovni pregled

Jože Volk

Oblikovanje, prelom strani

Media Center, Marko Gorjup s. p.

Tisk

Grafika Gracer d. o. o.

Naklada

600 izvodov

**Kritične pripombe na vsebino ali obliko
Lista bodo dosegle svoj namen
le, če jih boste posredovali s kratkim
sporočilom na e-naslov
list.revija@gmail.com.**

Vse sodelavce prosimo, da prispevke
za **LIST št. 12/2021** pošljete najkasneje
do 17. decembra 2021 na elektronski
naslov list.revija@gmail.com.

Foto naslovnice – Dejan Tonkli

List je naprodaj v Trafiki
3dva na Glavnem trgu,
Šoštanj.

KAZALO

Naša Občina	4
3RO	5
Intervju	6
Zadnja novica	8
Dogodki in ljudje	9
Naša društva	10
Pogovor	12
Šport	14
Fotoanekdota	15
Šoštanj 2121	16
Šola in vrtec	18
Razvedrilo	19
Kajuhov dom	20

NAROČILNICA

Naročam revijo List do pisnega preklica

Ime in priimek

Naslov (ulica in kraj)

E-naslov ali telefon

Podpis

Naročilnico pošljite po navadni pošti na naslov:
Zavod za kulturo Šoštanj, Trg svobode 12, 3325 Šoštanj ali
na e-naslov: list.revija@gmail.com.

Cena letne naročnine (11 števil) je 20 €, cena posamezne
številke pa 3 €.

ZVRST	KDAJ	KAJ	KJE	VABI VAS
RAZSTAVA	december 2021	Kajuh v barvah	Mestna knjižnica Šoštanj	Mestna knjižnica Šoštanj
KOŠARKA	sreda, 1. 12., 18.00	Državno prvenstvo v košarki, 4. SKL Elektra Šoštanj – Vrani Vransko	Športna dvorana Šoštanj	Košarkarski klub Elektra
DELAVNICA	četrtek, 2. 12., 17.00	Četrtekova peta	Mestna knjižnica Šoštanj	Mestna knjižnica Šoštanj
KOŠARKA	sobota, 4. 12., 19.00	Državno prvenstvo v košarki, 4. SKL Elektra Šoštanj – Ajdas Lenart	Športna dvorana Šoštanj	Košarkarski klub Elektra
SEJEM	sobota, 6. 12., 10.00–18.00	Knjižni sejem	Mestna knjižnica Šoštanj	Mestna knjižnica Šoštanj
PRAVLJICE	četrtek, 9. 12., 17.00	Pravljica joga	Mestna knjižnica Šoštanj	Mestna knjižnica Šoštanj
PREDSTAVITEV	ponedeljek, 13. 12., 18.30	Dušan Pirc: Kajuh Proza	Mestna knjižnica Šoštanj	Mestna knjižnica Šoštanj
PREDSTAVITEV	torek, 14. 12., 18.30	Zoran Furman: Camino – Po Francoski poti do konca sveta	Mestna knjižnica Šoštanj	Mestna knjižnica Šoštanj
PRAVLJICE	četrtek, 16. 12., 17.00	Pravljica meditacija za otroke z Janjo in medvedkom Tapkom	Mestna knjižnica Šoštanj	Mestna knjižnica Šoštanj
GLASBA	petek, 17. 12., 18.00	Večer glasbene poezije s priznanim pianistko Mayo Tanjšek in violinistom Brankom Brezavščkom	Kulturni dom Šoštanj	Skupina za oživitev Glavnega trga in Zavod za kulturo Šoštanj
KOŠARKA	sobota, 18. 12., 19.00	Državno prvenstvo v košarki, 4. SKL Elektra Šoštanj – Miklavž	Športna dvorana Šoštanj	Košarkarski klub Elektra
PLANINSTVO	nedelja, 26. 12.	Pohod Topolšica–Slleme (1086 m) preko Loma	Slleme	Planinsko društvo Šoštanj



Šport



Kultura in umetnost



Splošno

Napovednik prireditve je objavljen v reviji List, v časopisu Naš čas in na spletnem portalu Šoštanj.info (<http://www.sostanj.info>).

Podatke o prireditvah pošljite na elektronski naslov: prireditve@sostanj.net



Ožja delovna skupina za oživitev Glavnega trga

in



Zavod za kulturo Šoštanj

Vabilo



Večer glasbene poezije
s priznanim pianistko Mayo Tanjšek
in violinistom Brankom Brezavščkom,

v veliki dvorani kulturnega doma Šoštanj,
petek, 17. decembra 2021, ob 18. uri.

Kulturna prireditve poteka skladno s pogoji PCT. Dokazila niso potrebna za
mlajše od 15 let, ki se prireditve udeležijo skupaj z družinskimi člani oziroma
skrbniki.

Uporaba zaščitne maske je pri gibanju in zadrževanju v notranjosti objekta
obvezna.

Prireditve je brezplačna.

NAŠA OBČINA

TJAŠA REHAR

Spoštovane občanke in občani, spoštovani starši,

število obolelih s COVID-19 je tudi v naši občini najvišje do sedaj. Aktivno okuženih je bilo na včerajšnji dan 184 prebivalcev občine Šoštanj, skupno pa se je s to boleznijo srečalo že 1.634 naših prebivalcev. Nekateri so boj z boleznijo žal izgubili. Ponovno vas

želim pozvati k doslednemu spoštovanju ukrepov, uporabi mask, upoštevanju medsebojne razdalje in izpolnjevanju pogoja PCT. Z odgovornim ravnanjem poskrbite za svoje zdravje in zdravje svojih bližnjih.

Povsem naravno je, da vsakega starša skrbi za otroka in mu želi najboljšo. S samotestiranjem v šoli bo lahko pouk potekal nemoteno in v varnem šolskem okolju. Zaupajmo stroki in tudi izkušnjam iz tujine. Otroci znajo in zmo-

rejo. Na nas odraslih je, da jih pri tem spodbujamo in podpremo.

S strpnostjo, spoštovanjem ukrepov, z zaupanjem stroki in medsebojno solidarnostjo lahko vsak posameznik prispeva pomemben del k obvladovanju trenutnih epidemioloških razmer.

Bodite zdravi.

vaš župan Darko Menih

Brezplačni hitri testi na COVID-19

V Zdravstveni postaji Šoštanj potekajo vsak torek in četrtek hitri testi na COVID-19, in sicer od 14.30 do 16.30.

Testiranje opravljajo izvajalci zdravstvene dejavnosti. Občina Šoštanj vse morebitne spremembe glede datumov testiranja objavlja na spletni in FB-strani.

Odpadno jedilno olje po novem v rumene zbiralnike

V mesecu novembru 2021 je podjetje PUP-Saubermaier na osmih lokacijah Šaleške doline postavilo rumene zbiralnike za oddajo upora-

bljenega odpadnega jedilnega olja (toplotno obdelano, po cvrtju). V Šoštanju so rumeni zbiralniki v Metlečah, na Aškerčevi in ob Kajuhovi cesti.

Uporabljeno odpadno jedilno olje se v gospodinjstvu zbira v plastični ali stekleni embalaži. Posebno plastično embalažo (posodico) bo možno kupiti na upravi PUP-Saubermaier, d. o. o., od 1. 12. 2021 dalje. Cena je 5 evrov, obračunana bo na položnici uporabnika, zato jo lahko prevzame le uporabnik na podlagi osebne izkaznice.



Foto arhiv Občine Šoštanj

Prenova ceste Pirnat–Rožič–Jesenek v Topolšici

V Topolšici se pričinja prenova ceste na odseku Pirnat–Rožič–Jesenek. Poleg asfaltne prevleke v dolžini 815 metrov bodo obnovili vodovod in uredili optično omrežje.

Zaradi del bo delna, občasno pa tudi popolna zapora te ceste do konca maja 2022.

Vse uporabnike prosimo za strpnost in upoštevanje postavljene prometne signalizacije.

Sanacija strešne konstrukcije v Vili Mayer

V Vili Mayer so sanirali poškodovani del strešne konstrukcije. Zamakanje strešne vode je povzročilo preperelost in dotrajanost posameznih konstrukcijskih elementov.

Z nujno sanacijo so preprečili uničenje oz. porušitev zahodnega strešnega dela stavbe. Namestili so še manjkajoče dekorativne lesene elemente napuščja na zahodni fasadi objekta.



Foto arhiv Občine Šoštanj

3RO Pospešena gradnja 3RO bo potekala tudi v letu 2022

Ko so pred dobrim letom v naselju Gaberke, pri odcepu lokalne ceste Škale–Gaberke–Plešivec (Graška Gora), 15. oktobra 2020 »zasadili prvo lopato«, je bilo po praksi minulih let komaj verjetno, da bo gradnja tako dolgo odlašane pričetka severnega kraka tretje razvojne osi (3RO) iz Šaleške doline na Koroško zares kmalu stekla.

A se je izkazalo, da so takoj po poseku velikega kompleksa gozda na tem predelu že pred koncem leta zabrnili tudi gradbeni stroji. Na zelo zahtevnem terenu je že prvi izvajalec del Kolektor CPG s podizvajalcem za gozdarska dela BWS.SI (Janez Mazej s partnerji) opravil sečnjo z odvozom lesa in izvedel dela pred rokom. Zatem so specialisti za zemeljsko sondažno gradnjo izvedli geo-vrtine in postavili ogromne temelje in pol letošnjega leta vgrajevali železobetonske ter nazadnje povezali z nosilno konstrukcijo za priključno vozlišče te »zgodovinske« ceste. V tem času nadaljujejo gradbena dela po že pripravljenem terenu, kjer so morali del cestišča in velik kompleks pod naseljem podpreti s škarpiranjem in ogromno betonsko stebrno podporo. V dobrih gradbeno-vremenskih razmerah skozi večino leta 2021 so tako izvajalci del konzorcija CPG Kolektor, CGP d. d. Novo mesto ter VOC Celje, uspeli pripeljati načrtovana gradbena dela do faze možnega takojšnjega nadaljevanja povezovalne ceste Škale–Konovo in Škalsko jezero na vzhodu, končno izvedbo priključne ceste s križiščem Gaberke ter nadaljevanje trase od domačij Kovač in Ževart v smeri Velunje proti Koroški. Medtem so pred slabim mesecem na področju Jenina pri Šmiklavžu (Podgorje) v MO Slovenj Gradec brez »večjega hrupa« pričeli gradbena dela za povezovalno hitro cesto do Šaleške doline, kjer bodo sondirali podporne stebre za viadukt Jenina. Za odsek E (Velunja) pa je vloga za gradbeno dovoljenje oddana, pričakujejo ga v juliju 2022. Objavljen je razpis, dela pa bi se lahko začela jeseni tega leta. Z aktivnostmi na odseku Velenje–Šentrupert je že nastal zaostanek. Pridobivanje zemljišč in priprava dokumentacije potekata v skladu z zamaknjanim terminskim načrtom. Na tem odseku bi lahko začeli z deli naslednje leto.

JOŽE MIKLAVC



Velik priključni rondo bo povezoval dosedanje cestno povezavo Velenje–Škale–Gaberke–Topolšica.

Foto Jože Miklavc



Oporne stebrne škarpe podpirajo stanovanjske objekte v Škalah.

Foto Jože Miklavc



V Gaberkah so gradbena dela priključnega vozlišča v izvršilni fazi.

Foto Jože Miklavc

INTERVJU

Ta veseli dan kulture

Uršula Menih Dokl

Ravno v času, ko se nam ponuja v razmišljanje o naši kulturni krajini, o prihodnosti Slovenije in Slovencev, ko (ne)sodelovanje dobrnega dela naše družbe ne navdihuje in ne nazadnje, ko se po Evropi in doma širi najsilovitejši od treh epidemičnih valov Covida-19, smo se pogovarjali z intelektualko, aktivistko za zdravo okolje in znano občanko občine Šoštanj Uršulo Menih Dokl.

Sogovornica, ki si je ustvarila družino v rojstnem kraju Topolšica, po svoje zagreta patriotka in svetovljanka, je opomnila na ta veseli dan kulture v začetku decembra, ki bo ob zelo težavnih zdravstvenih razmerah ponovno okrnjen. Morda smo se imeli prvič priložnost dotakniti njene družinske zgodbe. In njena profesionalna pot, življenjska filozofija je privrela na dan. Zelo stvarno, neposredno in z očarljivostjo mame in ženske, ki ve, kaj hoče in kaj zmore. Za List je ostala realna, pristna in graciozna dama hkrati.

Nekaj o sebi skozi vašo idilično mladost ...

Če se ozrem v preteklost, morda ta oznaka prav ustrezno ubesedi moje otroštvo ... Življenje na podeželju, v krogu ljubeče družine, prijaznih sosedov, kjer hišnih vrat nismo zaklepali, če pa že, je bil ključ pod cvetličnim lončkom, pristnost, varnost, brezskrbnost. Starša sta delala v zdravstvu. Ati Bogdan je kot zdravnik veliko »dežural«, kar je v tistih časih pomenilo, da je veliko noči prebil na zdravstveni postaji v Šoštanju. Obiskoval je paciente na domovih v odročnih kottičkih hribov, ki nas obdajajo. Velikokrat sva lahko s sestro Špelo prisledli v velik rumen »džip«, s katerim je premagoval makadamske poti. Prave avanture in čakanje, da se je delo na obisku pacientov izteklo.



Foto Jože Miklavc

Spominjam se številnih dogodkov, delovnih akcij in bogatega družabnega življenja v kraju, kjer sta bila starša med pobudniki in organizatorji dogodkov. Doma smo gostili prenekateri »organizacijski odbor«, posledično pa smo po svojih močeh sodelovali tudi otroci. To je pač sodilo zraven.

Pester je bil tudi naš vsakdan, kar se je zdelo samoumevno. Danes vem, da takšno ravnanje žene velika odgovornost, želja po ustvarjanju dobrega in prispevanju k izboljševanju, pa tudi dolžnost vlagati svoje sposobnosti za napredek. V meni se je takšno življenje usidralo, kot tudi zavedanje, da je vsak svoje sreče kovač, da nič ni samoumevno in da se je za uspeh in zadovoljstvo treba potruditi.

Šolanje, poklic/i in zanimive zaposlitve ter novi izzivi zadnjih 10 let?

S sestro sva prve mesece zaposlitve vpisali že pri petnajstih, ko sva z mopedom razvažali pošto ... Po cesti, ki je danes ni več, skozi Družmirje, Gaberke, globoko v Velunjski graben, na Pristavo in v Preloge. Po Kajuhovi osnovni šoli se je zdel nekako logičen vpis na velenjsko gimnazijo. A iz velikega občudovanja in zanimanja za francoski jezik sem se odločila za Kajuhovo gimnazijo v Celju. Sledil je študij primerjalne književnosti in francoščine v Ljubljani in Neuchâtelu, ki leži v francoskem delu Švice, ob tem pa nabiranje izkušenj s priložnostnimi deli. V času vojne na Balkanu sem veliko sodelovala s tujimi humanitarnimi organizacijami, ki so skrbele za socialno aktivacijo beguncev iz Bosne.

Pridobljene izkušnje in smelost so dodatna vrednota z razgledom na življenje.

Nato prva, zares kompetentna zaposlitev in potem skoraj dve desetletji v Skupini Gorenje, kjer sem vodila področje komuniciranja. Glede na področje dela, vključenost v mednarodni prostor in položaj v firmi je bilo zelo intenzivno in pridobila sem veliko izkušenj, dobrih in tudi



Foto Jože Miklavc

slabih, na katerih sem se učila upravljanja prihodnjih izzivov. Spoznala sem veliko področij, različnih poslovnih kultur, predvsem pa ljudi in njihovih ravnanj. Verjetno ni podjetja v regiji, ki bi človeka bolj utrdilo s tako bogatimi izkušnjami in trdo kožo. Še vedno pa me vodi radovednost po spoznavanju novih stvari, področij, tehnologij, želja po odkrivanju novih izzivov. To mi je prirojeno.

Odstrnjen pogled v družino, ki je prioriteta in smisel življenja?

Družina je jedro in smisel. Ne glede na to, kaj se ti zgodi v življenju, kam te zapelje usoda, je naša družina prostor, kamor se vedno znova vračam, kjer si sprejet tak, kot si. Z vrtnami, pomanjkljivostmi in vsemi lastnostmi vmes. Družina je prostor najostreje kritike in brezmejnega odpuščanja. A je tudi milje, ki je in mora do neke mere ostati naš in moj.

Čas velikih poslovnih sistemov, kot je bilo Gorenje, je mimo, kako je videti življenje vaše generacije in skrb vzbujajočega stanja v Šaleški dolini in širše?

Študij v tujini, potovanja, radovednost, sodelovanje s tujci in delo v mednarodni korporaciji dajo na življenje v dolini rahlo drugačen pogled. Zaradi bližajočega začetka opuščanja izkopavanja lignita in delovanja termoelektrarne se Šaleška dolina nahaja v zgodovinsko prelomnem obdobju. To bo korenito preoblikovalo energetske-gospodarsko podobo doline, kar bo spremenilo vse segmente družbe. Vizija razvoja ne sme temeljiti na kratkoročnih rešitvah, le ob sodelovanju vseh deležnikov. Potrebovali pa bi ambiciozne in vizionarske voditelje in odločevalce, ki bi ustvarili pogoje za preobrazbo v zdravo, trajnostno in ekonomsko uspešno okolje, ki bo omogočalo kakovostno življenje v Šaleški dolini.

JOŽE MIKLAVC



Foto Jože Miklavc

Če je nekoč Šoštančan Vane Gošnik v Velenju »zakuril« 20 tisočero množico k protestu proti »zažveplevanju« ljudi in ubijanju narave, ste morali in ste zažugali oblastnikom ter onesnaževalcem teiste doline po pol stoletja prav Vi s svojim Ša-EKO gibanjem. Je bil tokratni upor širši kot le ustavitvi sosežig nenevarnih odpadkov v TEŠ-u?

Šaleško EKO gibanje se je rodilo iz ljubezni do domačih krajev in skrbi za kakovost okolja, v katerem živimo. Ko se je v medijih pojavila informacija, da namerava TEŠ v kotlih, namenjenih kurjenju lignita, so-sežigati odpadno plastiko, je napoved vzbudila zaskrbljenost in ogorčenje ozaveščenih posameznikov, strokovnjakov, ki so poznavalci dolgoročnih škodljivih posledic sosežiga. Morebiten sosežig odpadkov bi občinno Šoštanj in dolino, ki se počasi rehabilitira, dodatno onesnažil in zavrl njen gospodarski, turistični in družbeni razvoj. Zato je Šaleško EKO gibanje moralo zbuditi ljudi iz otopenosti, ki lahko prebivalce stane zdravega življenjskega okolja. Gibanje je uspešno izpolnilo svoje poslanstvo na dan, ko je Svet Občine Šoštanj projektu sosežiga odpadkov soglasno prižgal rdečo luč.

Nedvomno je bil vpliv in rezultat tega vsaj začasna streznitev tu živečih odgovornih ljudi, lobijev, da je potreben novičen premislek, korektna analiza in študije, preden bi se

peza onesnaževanja iz osrednje slovenske energetske tovarne TEŠ-a spet zgrnila nad Šoštanj in širše okolje. Toda, kam v Sloveniji z odpadki in škodljivimi materiali?

Marsikatero zavrženo ali odsluženo stvar lahko predelamo in ponovno uporabimo. Vsak odpadki mora postati surovina za proizvodnjo novega izdelka. Razmišljati moramo pred izvorom, kakšne izdelke proizvajamo in iz kakšnih materialov, koliko energije porabimo za proizvodnjo, za transport. Razvoj na tem področju gre v smeri oblikovanja trajnejših in vračljivih izdelkov, zniževanja porabe in ohranjanja surovin. Vsak lahko prispeva. Kot smo se naučili ločeno zbirati odpadke, se moramo naučiti razmišljati, kako, kaj in koliko kupovati.

Lepega dne pa je okrog ŠA-EKO gibanja veter spremenil smer, Ljubljana. Kaj pa svetloba iz Šoštanja? Na ministrstvu RS za kulturo ste sprejeli izzivalno nalogo tega obdobja, mesto prve dame na Direktoratu za medije. Je preveč skrivnosti na en mah, če nam osvetlite ta manever?

Francozi pravijo, da ko te pokliče država, ne rečeš ne. Če lahko s svojim znanjem in izkušnjami prispevam k izboljševanju ureditve in pogojev za življenje ter razvoj Slovenije, se je treba odzvati klicu. In vabilo je prišlo s področja kulture, ki že od malega prežema mojo bit, delovanje in pogled na svet.

Kaj točno je v tem občutljivem obdobju vaše delo, poslanstvo Uršule Menih Dokl?

Pod pristojnost direktorata za medije spada področje medijev in avdiovizualne kulture. Oboje se pod vplivom tehnološkega razvoja in družbenih sprememb zelo hitro razvija. Mediji opravljajo pomembno vlogo obveščanja, pa tudi izobraževanja in razvedrila. Imajo velik vpliv in moč, s tem pa tudi odgovornost. Zato je v času poplave informacij, med njimi tudi neresničnih, še posebej prek družbenih omrežij, še toliko pomembnejše, da zagotavljajo kakovostne, preverjene informacije, saj bodo le tako ohranili zaupanje javnosti. Ponosna sem, da na direktoratu skupaj z RTV Slovenija preizkušamo programsko opremo za sprotno ustvarjanje podnapisov z uporabo samodejne razpoznavne slovenskega govora v realnem času, ki je plod domačega znanja. Razvili so jo na Fakulteti za računalništvo in informatiko. To bo povečalo dostopnost in možnost spremljanja televizijskih vsebin v živo za gluhe, naglušne in tudi starejše. Naš namen je omogočiti, da bodo to tehnologijo uporabljali vsi ponudniki televizijskih programov, tako javnih kot komercialnih, pa tudi na drugih področjih življenja. To je primer rešitve, pri kateri s pomočjo digitalnih tehnologij dvigujemo kakovost življenja v Sloveniji.

Če se po tej izkušnji ozreva nazaj v rojstno Topolšico, Šoštanj in skoraj dve desetletji Velenja (Gorenja), je mesto ob družini še v domačih logih?

Topolšica – kraj, kjer živim od rojstva, kraj dragocenih spominov in kraj, v katerega se vedno vračam. In tu so najpomembnejši še vsi moji, mama Majda, mož Boštjan in najini otroci Neža, Jošt in Jera. Dileme ni, je pa vse po svoje nedeljivo povezano. Topolšica, rojstni kraj. Tu se je zgodilo vse in se spet dogaja. Od tod bližina Šoštanja, povezave z njim in odskočnica za vse smeri in življenje. Šoštanj, upravno središče, nova, samostojna občina, kulturna krajina v povezavi z vso Šaleško dolino. Kraj z izjemno bogato zgodovino, kulturno in stavbno dediščino ter izredno žalostno usodo. Ko je takratna politika načrtovala vzpon Velenja, so preselili vse upravne ustanove. Nastala je nepopravljiva škoda, vrzeli, ki jih je težko, celo nemogoče krpiti. Navdihujoč čas Vošnjakov, mogočna industrija, napredni in razgledani ljudje ... Kakšno mesto je bilo to! Zdaj ni jedra, meščanov, potenciala, avtohtone družbe ...

Je perspektiva in kakšen močan izziv tudi v prestrukturiranju v brezogljčno družbo in ukinjanju premogovne regije Šaleške doline?

Morda ponuja čas prehoda iz premoga priložnost za preobrazbo v zeleno in digitalno okolje, ki bo privlačno za mlade družine. Z Velenjem nisem imela neposredne povezave, v šolo v Celje sem hodila s prevozom v ranih jutranjih urah na delavski avtobus, pa na vlak ter do poznega popoldneva. A mladim ni nič pretežko, so takrat rekli. Nato študij v tujini, delo in iskanje svojega bistva. Na koncu se vedno vrneš v domači kraj, k svojim koreninam, na domačijo. Ja, Topolšica!

Ta veseli dan kulture, dan rojstva Prešerna, 3. december, kako in kam ga umestiti? Kajuh, Prešeren, Stropnik?

Kakšna primerjava?! **Kajuh** – dragi pesnik, večni mladenič, on z rdečo zvezdo, jaz z rume-no, oba pa z neizmerno ljubeznijo do družine, domovine in življenja, upanjem na socialno pravičnost in zdravo človeško pamet ter ne-usahljivo vero v boljši jutri za vse in tisto nad nami, kar je razumu nedosegljivo.

Prešeren – je zagotovo največji med slovenskimi pesniki, katerega veličastni verzi kritično obravnavajo človeka, krivice, kličejo brezme-jno spoštovanje različnosti, enakopravnost med sosedi, socialno pravičnost ... Pesmi odražajo duh romantičnega časa, ampak vendarle so to večne, svete stvari! Slovenija je v spomin na prvo predsedovanje Svetu EU postavila v Bruslju spomenik, na katerem je v vseh takrat 23 uradnih jezikih EU izklesan verz »Žive naj vsi narodi«. Bolj kot kdaj koli prej bi morali Sloven-ci slišati njegova sporočila: »... edinost, sreča, sprava, naj k nam nazaj se vrnejo ...«

Ivo Stropnik – naše gore list, prijeten in iz-jemno podjeten človek na področju kulture, ustvarjalen, s sodobnim pristopom. Vidi zadeve večplastno in deluje s prepletanjem, zato je učinkovit. Ustanovitelj festivala Lirikon fest, ki se je kot blagovna znamka pozicioniral v slovenskem in mednarodnem prostoru; pa ustanovitelj književne fundacije.

Kozarček vina, pivo, konjak, šaleški biser?

Pomembno je, s čim nazdravljamo, še bolj, s kom nazdravljamo. Druženja s prijatelji so še posebej v zadnjem času redka, a zato toliko bolj dragocena. Med naštetim bi izbrala vino. Ja, samoumevna pa je tudi naša dobra, zdrava voda, povsod nam teče biser, zato kar pozablja-mo, kaj imamo. Šaleški biser?! Niti slučajno se

ne zavedamo, kako bogati smo, ker iz naših pip teče kakovostna pitna voda.

Svetovljanka Urška Menih Dokl in kulinarika?

Kulinarika doma? Vedno sestavine lokalnega izvora! Trudimo se, da čim več kuhamo, saj vsi zelo cenimo skupna kosila. Čez vikend in ob praznikih so na mizi jedi na osnovi tradicionalne slovenske kuhinje, z domačimi sestavinami, recepti moje ome in nasveti mame. Drugače pa z možem Boštjanom, ki dosega vrhunske rezultate pri pripravi mesa, rada klasiki dodava kak svež element. Izredno rada spoznavava različne kuharke po svetu, nove jedi, živila in nove tehnike priprave. Če se le da, se na potovanjih udeleživa kuharske delavnice. Rada tudi kuhava za družine prijateljev.

Gledališče, balet, dober film ...?

Na prvo mesto bi postavila gledališče. Ko se je po epidemiji spet odprl oder v živo, sem v Celjskem

gledališču doživela vso lepoto, strast in originalnost igre. Že samo doživetje skupinskega ogleda predstave, vznemirjenost v zraku ... me je pretreslo do kosti ... Ja, zares smo uživali! Moram pa nekaj besed nameniti tudi filmu, saj spada »sedma umetnost« v pristojnost direktorata za medije in avdiovizualno kulturo, ki ga vodim. Ustvarjalnost na tem področju je zelo bogata, veliko se snema, slovenski filmi se uspešno prikazujejo na festivalih doma in po svetu. Spodbujamo tudi za večjo dostopnost do slovenskih filmov. Ker obisk kinematograf-ov upada, moramo filme ponuditi na različnih platformah, da si jih lahko gledalci ogledajo doma. Vse več jih je in so odraz naše umetniške ustvarjalnosti, kulture in življenja Slovenk in Slovencev. Dobra novica je, da na velika platna prihaja več kakovostnih slovenskih filmov. Da bi nam le vzdušje tega časa dalo dihati, ostati zdrav, odporen in v ustvarjalnem zanosu. To bi bila zares najboljša novica.



Foto Jože Miklavc

ZADNJA NOVICA

JOŽE MIKLAVC

Priključni odsek 3RO Gaberke v roku

Na koordinacijskem sestanku županov koroške re-gije in Šaleške doline glede aktivnosti na severnem delu 3. razvojne osi, ki je potekal pred kratkim na Ministrstvu za infrastrukturo Republike Slovenije, so ugotavljali napredek priprav in gradnje.

Medtem ko gradnja hitre ceste 3RO v Gaberkah po-teka po načrtu, prva faza priključek na traso z via-duktom in 200 m ceste, s pričetkom del 15. oktobra 2020, bo zgrajena predvidoma do konca tega leta, pred 3 tedni pa so pričeli z deli na koroški strani na predelu Jenina (Podgorje pri Slovenj Gradcu).

Za odseka na velenjskem koncu H (Konovo) in B (Škalsko jezero) pospešeno pridobivajo gradbeno do-voljenje, vzporedno poteka tudi prva faza javnega na-ročila za priznanje sposobnosti ponudnikom gradnje.



Zahtevna gradnja priključka na bodočo hitro cesto med Šaleško dolino in Koroško gre k uspešnemu koncu.

Foto Jože Miklavc

DOGODKI IN LJUDJE

In zgodilo se je

Povišanje nakupne cene toplotne energije v TEŠ in sprememba cene toplotne energije za končne uporabnike v Šaleški dolini

Kot smo že na kratko poročali, je Svet ustanovitelj Komunalnega podjetja Velenje d. o. o. pred nedavnim sporočil, da je Agencija za energijo RS potrdila dvig cene toplote energije Termoelektrarni Šoštanj (TEŠ), ki predstavlja 36,8 % dviga povprečne nakupne cene toplote.

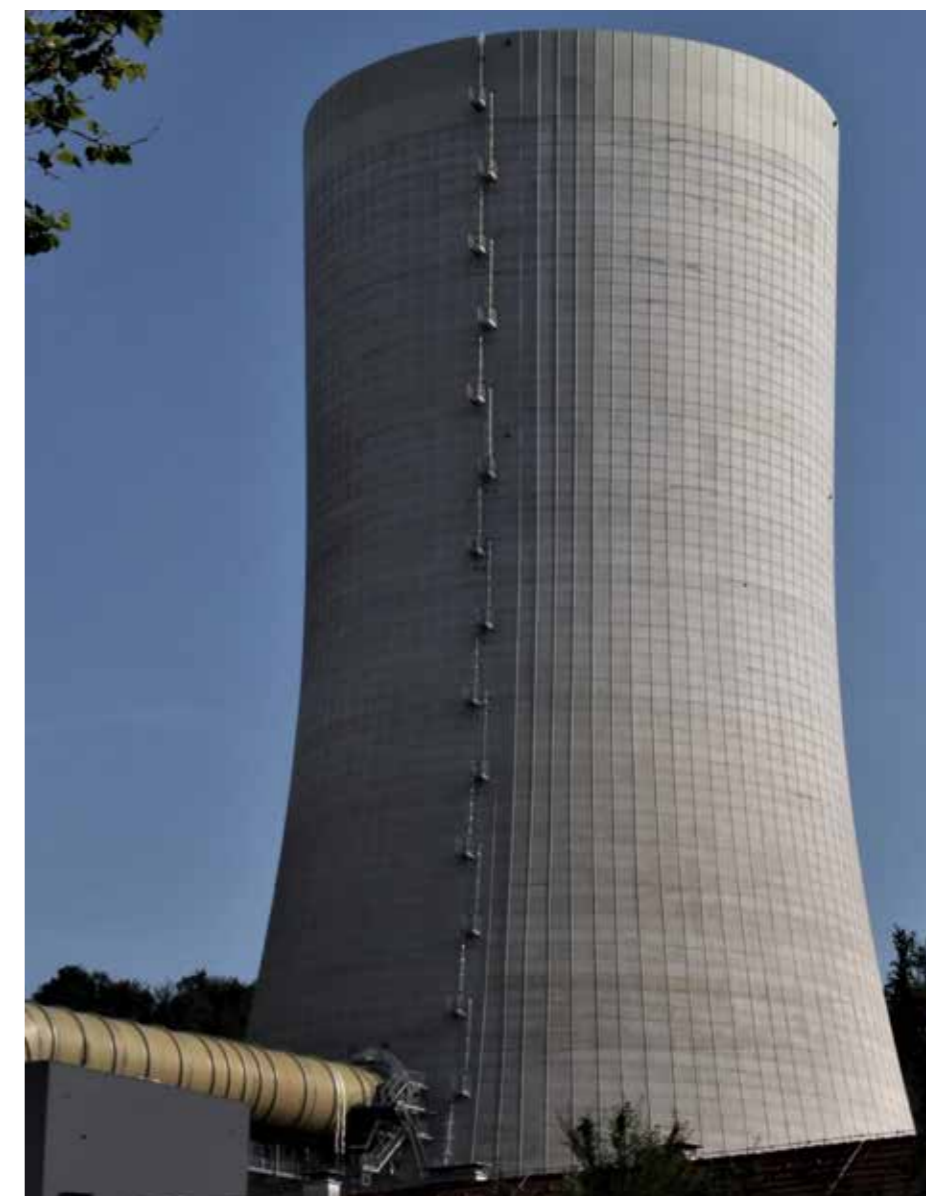
Nova cena je stopila v veljavo s 1. 7. 2021. Na podlagi nove povprečne nakupne cene toplote je Svet ustanovitelj sklenil, da znaša novi variabilni del cene toplote za ogrevanje prostorov in sanitarno toplo vodo za uporabnike Šaleške doline 43,90 €/MWh za nesubvencionirane uporabnike, novi subvencionirani variabilni del cene te toplote za ogrevanje prostorov in sanitarno toplo vodo za uporabnike gospodinjstva in poslovne odjeme pa znaša 40,60 €/MWh, oboje brez DDV. Posledice te formule in informacije so tokrat stopile v veljavo s sklepom in izračunom, ki je predvidel od 30- do 35-odstoten dvig cene toplotne energije za uporabnike gospodinjstva odjema, poslovnega in industrijskega odjema, ob že predvideni in upoštevani subvenciji toplote lokalnih skupnosti v višini 682 tisoč evrov z DDV. Lokalni skupnosti Šaleške doline bosta pokrili dodatni strošek toplote, ki je nastal zaradi zamika pri uveljavitvi cene toplote v višini 228 tisoč evrov z DDV za obdobje od 1. 7. do 1. 9. letos, torej za nazaj. Če se sprašujemo, kaj to praktično pomeni za gospodinjstva, je prišel odgovor pred kratkim z novo povišano položnico za plačilo ogrevanja in tople ter hladne vode (brez odvoza smeti) na »komunalnih« položnicah. To predstavlja v povprečnem cenovnem razredu za srednje veliko stanovanje oz. stanovanjski objekt s prejšnjega zneska okrog 155 na sedanjih 195 evrov (novi strošek akontacije na mesec za 12 mesecev na leto). S tolažbo, ki jo je izstavitelj računa opremil že z napovedjo te spremembe (zaradi podražitve kuponov za kurjenje fosilnih goriv v TEŠ), da naj bi bil sistem daljinskega ogrevanja v Šaleški dolini še vedno cenovno najugodnejši glede na primerljive rešitve daljinskega ogrevanja povsod drugod. Pozabili pa so pristaviti, da je ta dolina že davno preplačala vse možne cene in povišanja z nekoč uničeno klimo, s premnogimi obolenji, z degradacijo nekoč čudovite narave, z izpuhi, ki še kar silijo v nebo in ne »popravljajo« kakovosti zraka ter zdravstvenega stanja prebivalstva. O odganjanju turistov z območja kurjenja in vpliva pepela (zdaj drugačne fizične oblike) pa raje ne bi izgubljali besed.

JOŽE MIKLAVC



Dim greje, a nikoli več ceneje.

Foto Jože Miklavc



Tešev agregat 6 draži toploto za Šoštanj in Šaleško dolino.

Foto Jože Miklavc

NAŠA DRUŠTVA

Pohod na Sv. Križ ob noči čarovnic

V soboto, 30. 11. 2021, je Društvo Vulkan Bele Vode priredilo pohod z lučkami za otroke. Ob 17.30 smo se zbrali na Honecu pod Svetim Križem. Zbralo se je 13 otrok, ki je nestrpno čakalo, da se povzpnejo po strmini do cerkve Sv. Križa.

Da pot ni bila pretežka, je Društvo Vulkan poskrbelo za strašne napitke, ki so jih otroci pospravili v svoje nahrbtnike. Pot do cilja nam je še osvetljeval mrak, čarobnost jeseni nam je pričaralo jesensko listje, ki se je obarvalo v jesenske odtenke rdeče, oranžne in rumene barve.

Ko smo se povzpeli še po zadnjih stopnicah do cerkve Sv. Križa, otrokom nikakor ni zmanjkalo energije, zato jih je okoli cerkve iskal in podil Črni mož. Po zmagi Tanje in Matica, ki ju Črni mož ni ujel, nas je čarovnica Mica poklicala v svojo kuhinjo. Na mizi so nas pričakale Micine sladke dobrote. Pisani kukiji z bonbončki so se nam kar stopili v ustih. Veliko navdušenja je bilo nad krvavordečo in karamelno pokovko, seveda ni manjkalo slastnih čokoladnih penic, sladkih pisanih gumijastih bonbonov, sladkih buč, duhcev, groznih zobovij in še in še dobrot, ki smo jih z veseljem poizkusili! Med preizkušanjem smo si še pripovedovali strašne šale in se nasmajali do neba. Zraven smo z igro »Leti, leti ...« razgibali še svoje prste in možgančke. Kaj pa zares leti danes? Mogoče metla? Buča? Ali čarovnica? Ali pa preprosto samo pikapolonica?

Ko so bili trebuščki ob mizi, polni smeha, napolnjeni smo se v trdi temi z lučkami v rokah odpravili nazaj proti Honecu. Punce so med potjo še zapele kakšno pesem, da so pregnale čarovnice, fantje pa so hiteli po vzpetini navzdol, da jih ni ujel kakšen duhec. Na Honecu nas niso pričakale strašne reči ali okrogle buče. Vse te luči so bili naši skrbni starši, ki so čakali, da nas varno odpeljejo domov. Z bonbončki v žepih in nasmejanih očeh smo se odpravili domov.

Delavnico sta vodili **Julija Goličnik** in **Marjeta Mazej**.



Foto arhiv Društva Vulkan



Foto arhiv Društva Vulkan

Gobarska razstava v Gaberkah

V soboto, 23. oktobra, je Kulturnica Gaberke v sodelovanju z gobarskim društvom Marauh iz Velenja pripravila tradicionalno razstavo gob pod Kozolcem.

Kljub temu da je bila letošnja letina gob precej slaba, je determinantorju **Jožetu Lekšetu** za razstavo v Gaberkah uspelo zbrati okoli 35 vrst različnih gob. Po predstavitvi razstavljenih gob je sledilo druženje z degustacijo mošta in pečenega kostanja. Da pa deževen dan ni bil tako pust, je poskrbel **Vili Mravljak** s harmoniko.



Gobarska razstava Gaberke 2021

Foto Marko Jevšenak

Kožuhanje v Zavodnjah

Člani Kulturnega društva Ivan Napotnik iz Zavodnej so za vse prebivalce Zavodnej pripravili nekdanje navdse znano kožuhanje oziroma ličkanje koruze.

Domačini so zrele koruzne storže polomili na njivi in jih pripeljali domov. Med tednom so koruzo pobrali in jo pripeljali v domači skedenj, nato pa so v soboto začeli s kožuhanjem. Ljudje so začeli prihajati k hiši in se posedli na pručke

okoli kupa koruze. Z levico so prijeli vsak koruzni storž, z desnico pa strgali vse razen treh listov. Tako pripravljene storže so metali na kup h gospodarju in fantom iz vasi, da so jih vezali. Povezano koruzo so mladi odnašali k latam kozolca in jo obesili, da se je posušila. Ta kmečki običaj je ljudi kljub obilici dela družil in jim lepšal jesenske večere. Ličkanja so se veselili stari in mladi, saj je bil to pravi družinski, če že ne vaški praznik. Tokrat so za koruzo poskrbeli kar člani društva sami. V Zavodnjah je predsednik društva **Bernard Rogelšek** na prireditve povabil tudi **Koželnikove godce (Ivan Knez** in njegovi člani), ki so navdse lepo zagodli vsem zbranim.



Foto Darko Vučina



Foto Darko Vučina



Če kdo ne verjame v čarovnice, verjemite, obstajajo. Poglejte, kam se je skrila.

Foto A. Grudnik

DAK

POGOVOR

Razdvojeno srce – od filma do knjige

Pina Špegel

Srečujeva se predvsem poklicno. Mlada kustosinja Muzeja usnjarstva na Slovenskem me je ob najinem občasnem skupnem delu vedno navdušila z idejami. Zelo odmevna je bila njena razstava o gumbarstvu v Šaleški dolini, ki smo jo postavili v Mestni galeriji, na filmskih večerih, ki jih prireja Muzej Usnjarstva, pa se me je dotaknil njen pogled na svet skozi kamero. Ko je bila letos predstavljena njena knjiga Spominska obeležja NOB v občini Šoštanj, sem se po prebiranju publikacije odločila za pogovor z avtorico. Prepričana sem, da bo najin »klepet« zanimiv za marsikaterega našega bralca.

Zaposleni ste v Muzeju usnjarstva na Slovenskem kot kustosinja. Je to vaša prva zaposlitev?

Moja prva zaposlitev po končani fakulteti je bila v AV-studiju Velenje, kjer sem delala kot tekstopiska. Pred tem sem že med študijem honorarno pisala članke in druge vsebine za Mercatorjev promocijski časopis Vrtljak, ki danes ne obstaja več. Preko kulturnega društva KUD Koncentrat sem delala tudi na različnih umetniških projektih (scenografije za Pikin festival in različne igrane predstave). Eno leto sem bila zaposlena tudi v Mladinskem centru Velenje, v enoti Multimedijški center Kuningunda, kjer sem se prvič srečala z videoprodukcijo. Tam sem snemala in tudi montirala raznorazne videovsebine. V Muzeju usnjarstva na Slovenskem (enota Muzeja Velenje) pa sem zaposlena od leta 2017. Najprej sem nekaj let delala kot muzejska vodnica, sedaj pa sem zaposlena kot kustosinja.

Izobraževali ste se na Fakulteti za humanistiko v Kopru. Iz česa je bila vaša diploma in kakšen je vaš naziv?

Moje diplomsko delo z naslovom Družbena transformacija Velenja iz industrijskega mesta v kulturno središče Šaleške doline je antropološka študija družbenozgodovinske in kulturne konstrukcije Mesta Velenje, ki je svojo kulturno in socio-demografsko podobo ter prepoznavni urbani pečat dobilo po drugi svetovni vojni v obdobju socializma in izjemno hitre industrializacije Šaleške doline. V nalogi sem se osredotočila na proces družbenih transformacij, vezanih na razvoj kulture v mestu, ki je bila leta 2012 še posebej izpostavljena slovenski in evropski javnosti, saj je Velenje predstavljalo enega od partnerskih mest Maribora pri projektu Evropska prestolnica kulture 2012.

Mož naziv je: univerzitetna diplomirana kulturologinja in socialna antropologinja.

Kakšna so bila vaša pričakovanja v zvezi s poklicem?

Za ta študij sem se odločila, ker me že od malih nog zelo zanimajo druge kulture, običaji, zgodovina in umetnostna zgodovina. Pogledam res ogromno dokumentarnih filmov o najrazličnejših možnih tematikah. Tudi potovanja v oddaljene kraje so moja velika strast, saj si lahko na ta način širim življenjska obzorja ter ogledam in doživim drugačne kulture tudi v realnosti, ne samo prek TV-ekrana. Ko sem šla študirat kulturologijo in socialno antropologijo, sem si želela, da bi po končani fakulteti delala v muzeju ali v kakšni drugi kulturni ustanovi. Sicer pa takrat, ko sem se vpisala na ta študij, še nisem kaj preveč resno razmišljala o tem, kje se bom zaposlila po diplomi.

Se kot kustosinja srečujete samo z muzejskimi vsebinami ali je vaše področje širše?

Delam seveda predvsem na muzejskih vsebinah, imam pa mogoče malo bolj specifično delo, glede na to, da izdelujem dokumentarne in druge videovsebine za Muzej Velenje. To delo sicer ni ravno pogosto oz. značilno delo kustosov. Sem pa že postavila tudi samostojno razstavo o gumbarstvu v Šaleški dolini ter napisala publikacijo Spominska obeležja NOB v občini Šoštanj. Tako da vsega po malem 😊 Najbolj pa se poskušam fokusirati na izdelavo dokumentarnih videovsebin, saj menim, da pomembno dopolnjujejo ostale muzejske vsebine. Pa tudi čas gre naprej in v videovsebinah je prihodnost, tudi muzejska. Marsikdo si raje ogleda film o neki tematici, kot pa prebere knjigo (seveda velja tudi obratno). Prek videov je možno neko tematiko predstaviti tudi na čisto drugačen način kot v knjigi ali na razstavi.

Vošnjaki so vas neposredno nagovorili, kaj bi lahko rekli v zvezi z njihovo dejavnostjo v Šoštanju?

Zgodba rodbine Vošnjak, ki je majhno usnjarško delavnico v Šoštanju skozi generacijo razvila v največjo usnjarjo na slovenskem ozemlju, je tudi osrednja tematika našega muzeja. Z njo sem se srečala že takoj, ko sem dobila zaposlitev v Muzeju.

Tovarna usnja je bila rokah te znamenite rodbine vse od 2. polovice 18. stoletja pa do konca 2. svetovne vojne. Njihov vzpon od malih in sprva nepomembnih cehovsko organiziranih usnjarjev je izjemen, saj so skozi 19. stoletje svoj usnjarški obrat razvili v eno največjih industrij avstro-ogrskje monarhije in kasnejše medvojnje Jugoslavije.

Njihova zgodba je zares zanimiva, žal pa je tudi precej tragična, saj so jim po koncu 2. svetovne vojne vzeli vse premoženje, ki so si ga tukaj ustvarili skozi generacije, iz Slovenije pa so bili tudi izgnani. Danes njihovi potomci živijo večinoma v Avstriji in Nemčiji.

Leta 2019 sem se odločila, da bom ob 10. obletnici odprtja Muzeja usnjarstva na Slovenskem izdelala dokumentarni film o tej rodbini, ki je

MILOJKA B. KOMPREJ



Foto osebni arhiv

tako pomembno vplivala na razvoj Šoštanja in tudi celotne Šaleške doline. Film je enurni dokumentarec, v katerem je kronološko predstavljena njihova zgodba. Na Dunaj sem šla posnet tudi intervjuje s sinom in hčerjo zadnjega solastnika šoštanske usnjarne Walterja Woschnagga, Gregorjem in Barbaro Woschnagg ter njihovo prijateljico Liselotte Kliment. Intervju sem posnela tudi s svojim sodelavcem, kustosom in muzejskim svetovalcem Muzeja usnjarstva na Slovenskem dr. Miranom Aplincem, ki je Vošnjake preučeval in o njih napisal knjigo z naslovom Vošnjaki, industrialci iz Šoštanja. Ta knjiga je bila tudi glavni vir informacij in podlaga, da sem lahko napisala scenarij za film.

Tudi sicer ste sodelovali v Filmskih večerih. Kako in s katerimi izdelki?

Na Šoštanskih poletnih filmskih večerih od leta 2017 dalje vsako leto sodelujem pri organizaciji in izvedbi. Na tej prireditvi je bilo predvajanih tudi nekaj mojih videovsebin, in sicer: - leta 2016 kratek dokumentarni film Razdvojeno srce: ganljiva zgodba Ivana Pirečnika; - leta 2018 kratek dokumentarni film GUMBI – Gumbarstvo v Šaleški dolini in gumbarska družina Dolejši; - leta 2019 napovednik za film Rodbina Vošnjak in Šoštanska tovarna usnja.

Vam je kakšen vaš film še posebej všeč ali ste nanj ponosni zaradi vsebine, tehnične obdelave ...?

Mogoče bi izpostavila film Razdvojeno srce: ganljiva zgodba Ivana Pirečnika. Izdelala sem ga leta 2014 v sodelovanju s Knjižnico Velenje in Vilo Mayer Šoštanj. Tehnično sicer ni najbolj dovršen, je pa to moj prvi avtorski dokumentarni film in tudi predstavljena zgodba je zares zelo ganljiva.

Najbolj pa sem ponosna na film Rodbina Vošnjak in šoštanska tovarna usnja, saj je to moj prvi daljši dokumentarni film. Tukaj sem imela že več znanja glede montaže in mislim, da mi je film precej dobro uspel. Kar nekaj ljudi ga je pohvalilo in to mi zares veliko pomeni – da vem, da sta moje delo in trud nekaj vredna. To mi tudi daje zagon in motivacijo za izdelavo še več dokumentarnih filmov.

Sem pa čisti samouk – nihče me ni nikoli učil izdelovati dokumentarnih videovsebin in tudi izobraževala se nikoli nisem formalno v tej smeri. Vse svoje filme izdelam sama od začetka do konca, torej pregledam literaturo in napišem scenarij, zberem gradivo, posnamem intervjuje ter različne kadre in film tudi zmontiram. Kot sem že prej omenila, gledam zelo veliko dokumentarnih filmov in pri tem tudi opazujem, kako so izdelani, sestavljeni ... Moje vsebine poskušam izdelati na podoben način. V tej smeri se zelo želim še dodatno izobraževati na kakšnih tečajih, ampak tega v Sloveniji žal skorajda ni. Moja velika želja je, da bi se lahko enkrat priključila profesionalni ekipi pri izdelavi kakšnega dokumentarnega filma, saj bi se lahko od teh ljudi ogromno naučila.

Vrniva se nazaj k izdanim publikacijam. Kako liko?

Edina moja publikacija (poleg diplomske naloge) je knjiga Spominska obeležja NOB v občini Šoštanj, ki je izšla letos 8. oktobra.

Ravno na to sem se hotela navezati. Vaša ideja? Kako ste jo razvili?

Moja prva ideja je bila, da bi izdelala krajši dokumentarni film o spomenikih v Šoštanju. Ko pa sem začela malo bolj razmišljati, kako bi ga sestavila, sem ugotovila, da bi bil verjetno precej dolgočasen za gledati, ker ne obstaja veliko arhivskega gradiva na to tematiko, razen nekaj fotografij, ki bi jih lahko uporabila v filmu. Kadri obeležij, ki bi jih sama posnela, pa bi bili tudi precej monotoni. Zato sem se potem odločila, da bom spomenike na območju občine Šoštanj vseeno raziskala in namesto filma napisala publikacijo.

Najprej sem sicer mislila predstaviti vsa spominska obeležja v občini Šoštanj, ko pa sem se malo bolj lotila raziskovanja, sem ugotovila, da je 1. svetovni vojni posvečeno samo eno spominsko obeležje – Spomenik padlim krajanom v 1. svetovni vojni, ki stoji v Zavodnju. Dve spominski obeležji – tetraedra, ki stojita v Šoštanju in v Belih Vodah, pa sta posvečena Vojni za Slovenijo. Vsi ostali spomeniki so posvečeni 2. svetovni vojni oz. narodnoosvobodilnemu boju (kar 46 jih je!), zato sem se potem odločila, da bom v publikaciji predstavila samo te spomenike. Tako je bilo tudi lažje sestaviti knjigo, ki stoji kot ena zaključena celota, z glavo in repom. V uvodnem delu knjige sem opisala potek 2. svetovne vojne v Šaleški dolini ter pregled najvažnejših dogodkov med 2. svetovno vojno v občini Šoštanj.

Že na začetku raziskovanja sem se odločila, da bom poleg predstavitev samih spominskih obeležij predstavila oz. opisala tudi dogodke in življenjepise vseh osebnosti, ki so jim obeležja

posvečena. Vsa predstavljena spominska obeležja sem tudi sama poiskala na terenu in jih fotografirala. Fotografije, objavljene v publikaciji, torej prikazujejo spominska obeležja v stanju, v kakršnem so leta 2021.

Kaj ste ob tem spoznali, potrdili kakšno tezo ali celo dobili novo idejo?

Potrdila nisem nobene teze, saj si projekta tudi nisem zastavila na tak način. Ob raziskovanju pa sem spoznala, da je v Šoštanju zares veliko število spomenikov NOB in da se je na območju te občine odvijalo veliko bojev, Šoštanj in njegova okolica skozi celotno 2. svetovno vojno nista mirovala. Veliko sem se naučila o dogodkih med 2. svetovno vojno na območju te občine in tudi celotne Šaleške doline ter o ljudeh, ki so tako pomembno prispevali, da smo bili Slovenci ob koncu vojne na zmagovalni strani. Morda se bom v naslednjih letih lotila še raziskovanja in predstavitve spominskih obeležij NOB v občini Velenje.

Med raziskovanjem ste odkrili nekaj nepravilnosti in pomanjkljivosti.

Podatke o spominskih obeležjih v občini Šoštanj sem črpala iz obstoječe literature o 2. svetovni vojni in literature o spominskih obeležjih NOB na območju Šaleške doline in tudi celotne Slovenije.

Zelo veliko podatkov sem našla v dokumentih arhiva Združenja borcev za vrednote NOB Velenje 1945–1993, ki ga hrani Zgodovinski arhiv Celje. Življenjepise borcev in žrtev za svobodo sem našla tudi v fasciklih iz 60. let, ki jih hrani Muzej Velenje na Velenjskem gradu. Ta besedila so napisana še ročno na pisalni stroj.

Pomagala sem si tudi z Registrom nepremične kulturne dediščine. Tukaj moram poudariti, da se v njem nahajajo ponekod napačni podatki in pomanjkljive informacije. Na večje nepravilnosti sem opozorila v samem besedilu in s sprotimi opombami. Večjega števila spominskih obeležij v registru tudi ni mogoče najti.

Pomanjkljivosti in napake se pojavljajo tudi v določenih enotah literature. Našla sem napake pri navajanju datumov odkritij obeležij in večja odstopanja pri njihovem poimenovanju. Za datume odkritij v publikaciji kot pravilne priznavam tiste, ki sem jih našla v arhivu Združenja borcev za vrednote NOB Velenje.

Za nekatera spominska obeležja v nobenem od razpoložljivih virov nisem našla avtorjev ali datumov odkritja. Večje število predstavljenih spominskih obeležij je bilo od odkritja do danes tudi prenovljenih; za nekatera sem uspela najti datume prenov, za nekatere pa ne.

V različnih virih in literaturi, kakor tudi na seznamih obeležij, ki sem jih pridobila pri Združenju borcev za vrednote NOB Velenje, nisem našla skoraj nobenega obeležja, ki bi bilo povsod poimenovano enako. Zato sem se odločila, da tista obeležja, ki so vključena v Register nepremične kulturne dediščine, poimenujem tudi v publikaciji tako, kot so poimenovana v registru. Za ostala obeležja sem sama izbrala eno od poimenovanj, ki sem jih našla v literaturi ali na seznamih obeležij, pridobljenih pri Združenju borcev za vrednote NOB Velenje.

Verjetno ste iskali tudi avtorja posameznih obeležij ali kipov. Se kakšen avtor pojavlja večkrat?

Ja, več avtorjev je izdelalo po več različnih spominskih obeležij. Največ sta jih izdelala Martin Kumer in Anton Herman, oba po 7. Za nekatera spominska obeležja pa žal v nobenem razpoložljivem viru nisem našla podatkov o avtorju.

Glede na sama spominska obeležja, kaj ugotavljate, preveč ali premalo izvirnosti in ali so tudi odraz nekega časa?

Spominska obeležja so v bistvu spomeniki naše zgodovine in kulture. Obujajo spomin na zgodovinske dogodke in izkazujejo čast pomembnim osebnostim. Seveda so spominska obeležja NOB tudi odraz časa po 2. svetovni vojni, ko je na našem ozemlju deloval socialistični režim. V veliki večini so pomniki NOB, ki so bili odkriti v prvih obdobjih po osvoboditvi, pa tudi taki, ki so bili postavljeni kasneje, skromni. Mislim, da pri postavitvi teh obeležij ni bila tako pomembna izvirnost oblike in forme, ampak so jih postavljali zaradi spominske vrednosti, zato, da ti dogodki in ljudje nikoli ne bi šli v pozabo. Veliko pomnikov stoji na krajih, kjer so borci pokopani. Opominjajo tudi k miru in sporazumevanju med narodi. Zaradi javnega značaja pa so povezani tako s preteklostjo kot tudi s sedanostjo in prihodnostjo.

Meni osebno je sicer od vseh spomenikov v občini Šoštanj najbolj všeč Spomenik bojem za osvoboditev in obrambo Zgornje Savinjske doline, ki stoji ob cesti, ki vodi k cerkvi sv. Antona v Skornem. Projektiral in izdelal ga je italijanski kipar Valerio Miroglio. Spomenik je iz umetnega kamna, sestavljen je iz treh enot in je pravi spomeniški kompleks. Tako stilno kot tudi smiselno je precej blizu še enemu Mirogloviemu spomeniku v Šaleški dolini, Partizanom, ki so postavljeni v Velenju.

Zakaj je publikacija pomembna za lokalno okolje in širše?

Menim, da je najbolj pomembna zato, da bodo ljudje, ki vsak dan hodijo mimo teh spomenikov in spominskih plošč, sedaj lahko prebrali opise dogodkov ter zgodbe in življenjepise borcev za svobodo, žrtev fašističnega nasilja in revolucionarjev, ki so delovali na ozemlju občine Šoštanj in so jim ta obeležja posvečena. Meščani vsak dan hodijo mimo spominskih plošč, pa verjetno nikoli niso preveč razmišljali o tem, zakaj so tam postavljene in kdo so ti ljudje, katerih imena so na njih napisana. Zgodbe teh družin so zares tragične in nikoli ne bi smele biti pozabljene. Vsi vedo, kdo je Karel Destovnik - Kajuh, verjetno pa skoraj nihče ne ve ničesar o članih družin Šoln, Vrhovnik, Tekavec ... V tej publikaciji bodo lahko te ljudi tudi spoznali in videli, kako zelo so bili pogumni. Borili in žrtvovali so se, da smo lahko kot narod obdržali svojo kulturo in običaje, da imamo danes svojo lastno državo in govorimo slovenski jezik.

Hvala in še veliko dobrih tem.

Hvala tudi vam.

Elektra v boj za uvrstitev

Duško Maličević

Košarka se je v Šoštanju igrala že kmalu po koncu 2. svetovne vojne. Tudi drugod po Sloveniji je zaživela nekako v tem času, čeprav so jo poznali že prej, nekje po letu 1912 (v Evropi po letu 1892). Lahko rečemo, da so jo v to mesto pod šoštanjskim gradom priigrali mladi Šoštanjčani, ki so študirali v Ljubljani. Takoj je navdušila številne in že leta 1948 se je začelo organizirano delo v klubu, ki je deloval kot sekcija Telovadnega društva Partizan. Leta 1949 že prva tekma in tako je Šoštanj med prvimi košarkarskimi mesti v Sloveniji.



Foto osebni arhiv



Foto osebni arhiv

Zakaj tak poseg daleč nazaj? Zato, da mogoče lažje razumemo, da je košarka za Šoštanj pomemben del preteklosti in ravno tako sedanjosti. Kljub skromnim začetkom, vzponom in padcem. To lahko razberemo iz zgodovine Elektre, kot se je klub imenoval po letu 1962, ko ga je podprla termoelektrarna. Iz rekreacije se je košarka razvila v tekmovalni šport in Elektra je pravzaprav dosegala neverjetno dobre uspehe v slovenskem prostoru. Že leta 1952 se je članska ekipa uvrstila v prvo slovensko ligo. Iz zgodovine lahko izvemo, kako je Elektra igrala in gojila tudi košarkarski podmladek (ko sem sama hodila na Biba Ročekovo šolo smo jo igrali vsi, veljalo je, da je »naša« šola košarkarska, Kajuhova pa odbojarska), skrbela za svoje igralce. Leta 2006 je bila Elektra na 4. mestu med slovenskimi košarkarskimi ekipami, kar je več kot odlično.

Potem pa se je za šoštanjsko košarko začelo obdobje »suhih krav«. Ne takoj čez noč in nekako so mladinci in kadeti še vedno reševali čast kluba, a

MILOJKA B. KOMPREJ

članska ekipa je leta 2017 prenehala delovati in tudi finančno je klub prejel preveč »košev«.

Zato smo toliko bolj veseli članske ekipe, ki se je letos spet vzpostavila. Trener članske ekipe je **Duško Maličević**, ki ga v Elektri poznamo že dolgo; sam pravi, da je v klubu že 30 let, zato je bila priložnost več, da ga povabimo na pogovor.

»Za košarko me je navdušil učitelj telovadbe Toni Rehar v 5. razredu osnovne šole,« pove. Od takrat je zapisan košarki na tak ali drugačen način. Treniral ga je tudi Ali Rehar, kasneje tudi Marjan Kristan. Že odraslega, v člansko ekipo povabil Janko Bukovič; takrat so tekmovali v 1. in 2. ligi. Po letu 2001, ko je bila Elektra v samem vrhu, je igranje za nekaj časa opustil. »Delal sem na Premogovniku in bil v primerjavi z ostalimi profesionalnimi igralci v slabšem položaju, ni se mi več izšlo.« Ostal pa mu je trening mlajših selekcij, saj je med tem opravil potrebne izpite za trenerja 1. stopnje (kasneje za 2. stopnjo), občasno tudi v Velenju. »Malo so mi v klubu zamerili, priznam, tudi z moje stani je bilo nekaj napak,« pove in da v bistvu nas lastne napake največ naučijo. Imel je priložnost igrati v Avstriji, Vlado Rizman ga je povabil, a bi moral klub za njegov prehod plačati preveč.

A sčasoma so se strasti umirile, medtem so ga povabili igrati v Trbovlje, kjer se je z ekipo zelo dobro ujel. Ko so ga povabili nazaj k »svojemu« klubu, je spet prevzel treninge dečkov U15, U17 in U19.

Uspešni so bili, kar precej zmag se je nanizalo, leta 2015 so bili U17 (kadeti) tretji v 1. Slovenski ligi. »Dobra ekipa, dva fanta iz Mozirja in sami Šoštanjčani; računal sem, da bodo fantje, ko dozori, igrali za člane,« našteje oba Kosija, Plambergerja, Šluteja, Špegla, Bukoviča ... Takrat jim je vodstvo omogočilo, da so šli na priprave v Beograd, kjer so se dodatno utrjevali. »Vzpodbujal sem jih k timskeemu in prijateljskemu igranju. Ponosen sem bil nanje. Zaradi tega sem imel občutek, da bom lahko tudi med člani nekaj naredil.«

Čeprav vemo, da se mladi po srednji šoli odpravljajo po svoji poti in da je status športnika v Sloveniji večinoma nezavidljiv. Težko je uskladiti študij in šport, težko je trenirati in tako se vrste razredčijo.

Potem so prišli za Elektro še težji časi. Denarja ni bilo, tekmovalo se je s samimi profesionalci, a zaradi finančne stiske ni bilo motivacije, začele so se težave ... »Jaz sem takrat treniral U19, na sestanku z upravo pa so mi rekli, da mi dajo zraven trenirati člane, dokler se ne formira ekipa in ne dobijo trenerja,« se spomni. Bili smo tik pred sezono, člani pa so še kar trenirali z mladinci. Takrat je mladinska sekcija s kadeti v bistvu igrala dobro. Tik pred sezono pa se je vodstvo zaradi pomanjkanja denarja in posledično igralcev odločilo, da se podajo v boj kar s kadrom, ki je na voljo, in posledično je Duško Maličević postal trener te odločilne sezone 2015/2016.

»Čeprav ni bilo vse črno,« pove; da so bile tudi zmage, a na sredini prvega dela so že vedeli, da ne bodo zmogli. Spominja se igralcev, ki jih spoštuje, a so zaradi finančne stiske odnehali. »In če igralec ni z glavo pri stvari, temveč razmišlja, kako bo plačal položnico, zagotovo trpi igra.« Kaj je botrovalo temu, da so se sponzorji umaknili, ne ve, je pa prepričan, da je košarka v Šoštanju vedno bila v interesu Občine in tudi tistih, ki jo vodijo.

V letu 2017 je stekel stečajni postopek KK Elektre, še vedno pa so igrale mlajše selekcije, med njihovimi trenerji je ostal tudi on. »Potrebno je posebej pohvaliti vse mlajše selekcije, ki gojijo pravi športni duh,« potrди dejstvo, da na mladih stoji svet (košarka).

Tudi on je imel med tem priložnost za igranje. Pred tremi leti so ga povabili (Roman Horvat) v veteransko ekipo 40+, kjer so, kot vemo, postali evropski prvaki (Maribor 2018). A Elektra je njegova »prva ljubezen«.

Že lani se je na upravnem odboru slišalo, da bi poskusili narediti člansko ekipo iz U19 in kakšnim starejšim igralcem. A je ostalo pri tem in tudi pri njem je odločitev morala še dozoreti. V mladih igralcih je videl potencial, a vendar so morali pridobiti tudi na fizični moči. Letos je vodstvo kluba resneje pristopilo k temu in ko jim je Maličević predstavil svoj koncept, v katerega je poleg U19 vključil štiri člane, so se strinjali, da poskusijo.

»Vesel sem, da so (Bukovič, Hasič, Ojsteršek in Babajič) sprejeli situacijo, v kateri smo, in so samo motivirani za igranje. Žal trenutno igrajo brez nagrad, osnovno, tudi opreme jim Elektra ne more zagotoviti, kakšen sendvič in sok, prevoz in to je to,« zadovoljno pove, da jim je uspelo zmagati prve štiri tekme v prvem delu (vzhod), kar še seveda ne pomeni veliko, je pa velika motivacija tako za igralce kot za klub. Trenirati so začeli 2. avgusta, prva tekma je bila 16. oktobra v Miklavžu, kjer so premagali domačo ekipo. Treninge imajo štirikrat na teden skupaj, torej U19 in pridruženi člani, ob sobotah so članske tekme, ob nedeljah pa mladinske. Kar precej natrpan urnik, a očitno s pravim pristopom gre.

»Med pripravo jih bodrim. Mlade igralce moraš dati v igro, a te morajo poslušati. Morajo igrati resno košarko. A najprej jih učim, da so dobri ljudje, tudi to, da se športno obnašamo in spoštujemo bonton. A po drugi strani, da gremo v tekmo, da smo dobri, a nobenega ne podcenjujemo,« razloži svojo taktiko.



Foto osebni arhiv

Najbolj pa so vsi skupaj veseli domače publike; ta jih ves čas podpira, letos pa spet bolj zavzeto polni tribune in dokazuje, da je košarka del šoštanjske tradicije. Tudi finančna vzpodbuda je, za kar se kot trener zahvaljuje Občini Šoštanj in Holdingu slovenskih elektrarn, ki jih podpirata.

Člane čaka 14 tekem v prvem delu (vzhod), nato pa še zahod. Ambicije so, da igra čim več mladincev in da se uvrstijo med štiri v skupini (4. liga vzhod). Pogoji za trening so v Šoštanju razmeroma dobri, z ostalimi, ki zasedajo telovadnico, imajo dober odnos, tako da upajo samo, da bodo lahko izpeljali večino tekem.

Osebnih ambicij? »Ja, seveda jih imam, a ker ves čas kombiniram službo s športom, sem se naučil

živeti s tem. Je pa naporno, a trenutno to najbolj sprejemljivo zame, tudi zato, ker imam družino in odgovornosti.«

Ker bo naslednja tekma 1. decembra v Šoštanju, že sedaj vabljeni k navijanju in vzpodbudi, takšni ali drugačni.

ČLANSKA EKIPA

Blaž Ojsteršek, Aljaž Sovič, Nik Ferenc, Peter Aleksič Kladnik, Tim Ferenc, Valter Meh, Matja Stropnik, Filip Razdevšek, Urban Bukovič, Aldin Hasič, Edvin Babajič, Vid Ojsteršek, Josip Aračić

FOTOANEKDOTA

JOŽE MIKLAVC

Trgali so in se »na smrt« krohotali

Bilo je letošnje jeseni v Mozirskem gaju, ko so vrli vinogradniki Kulturnice Gaberke iz hvaležnosti županu Občine Mozirje **Ivanu Suhoveršniku** ponudili brezplačno trgatve modre kavčine na potomki najstarejše trte z Lenta.

Njena hči, mala trtica pa je kot darilo Mozirjanov že krepko odgnala to poletje pri znamenitem gaberškem kozolcu. Ko je zadnjega od 10 grozdov in grozdčev »taglavni« vitez vina Evropskega reda **Joško Tominšek** položil v nekoliko prevelik škaf še zadnji grozdčič, je prvega »vahtarja« gaberške žametovke **Franca Štehnika** posilil neznanški krohot. Tominšek pa ... Gospod Franc, saj ste že slišali, da iz malega raste veliko, iz mošta pa vaš vinogradniški mojster **Mihael Fajfar** itak dela čudeže.



Foto in zgodba: Jože, neposredni pričevalec dogodka, Miklavc

Šoštanj 2121?

Naslov razstave in kataloga ne išče odgovora. Ujemajoče zaporedje števil je le izziv za znanca, da čez sto let zabeleži podoba mesta – tako kot smo jo tokrat mi na podlagi starih fotografij. Če bo stoletni izziv sprejet, bo zanimivo namesto naših razstavljenih diptihov preučevati še fotografске triptihe ...

Zaznamujemo 110 let mesta Šoštanj.

Dokumentarne fotografije Aleksandra Kavčnika fiksirajo vizualno podobo mesta Šoštanj in okolice maja 2021.

Postavljamo jih ob stare fotografije na razglednicah iz zbirke Zvoneta A. Čebula ter iz arhiva Vlada Kojca in Občine Šoštanj.

Mesto poskušamo – kjer je le mogoče – nepristransko in neselektivno opazovati z istega mesta, kot so bile posnete stare fotografije. Označene so tudi geografske koordinate novih posnetkov.



Projekt obsega fotografsko razstavo na šoštanjskem Trgu svobode (od junija do septembra 2021) in katalog v elektronski obliki, v katerem predstavljamo 21 fotografskih zapisov.

Projekt obsega fotografsko razstavo na šoštanjskem Trgu svobode (od junija do septembra 2021) in katalog v elektronski obliki, v katerem predstavljamo 21 fotografskih zapisov.

Projekt obsega fotografsko razstavo na šoštanjskem Trgu svobode (od junija do septembra 2021) in katalog v elektronski obliki, v katerem predstavljamo 21 fotografskih zapisov.



razglednica, neposlana, pogled s severne strani

- Pusti grad
- cerkev sv. Mohorja in Fortunata
- graščina Turn
- usnjarna
- Termoelektrarna Šoštanj
- industrijsko območje
- naselje Metleče



razglednica, poslana leta 1940, pogled z zahodne strani

- Velenje
- vas Družmirje, danes Družmirska jezera
- Šoštanj
- cerkev sv. Mohorja in Fortunata
- Gorice
- Ležen
- Velešpško jezero



razglednica, poslana leta 1928

- župnijska cerkev sv. Mihaela v Družmirju
- vas Družmirje
- železniška postaja v Šoštanju
- reka Paka
- Brišnikov (Matijev) jez
- sejnišče
- Gorice
- Družmirska jezera
- gasilski dom v Šoštanju, prenovljen leta 2009
- hladilni stolp termoelektrarne
- nakupovalno središče



reprodukcija stare fotografije

- usnjarna
- križ na mostu
- stari leseni most
- upravna zgradba usnjarne z izziškom in frčade
- zvonik cerkve sv. Mohorja in Fortunata
- nekdanjo upravna zgradba usnjarne, brez izziška in frčade
- Muzej usnjarstva na Slovenskem v prostorih nekdanje kopalnice v usnjarni, ustanovljen leta 2009
- Paka je regulirana
- Smrekovec



razglednica, poslana leta 1903

- ena najlepših stavb v Šoštanju, zgradil jo je dal Fran Rajšter leta 1892 nasproti železniške postaje
- Rajšterer dom, Hotel Avstrija, kasneje preimenovan v Hotel Jugoslavija, danes Kajušov dom
- hotel, stanovanje Rajšterjevih, kino, prostori šaleške čitalnice, telovadnega društva Sokol itd.
- leseni altan ni ohranjen
- žensko poprsje nad glavnim vhodom je posebitev Avstrije
- rojstna hiša Karla Destavnika - Kajuha (1922-1944), danes Kajušov dom od leta 2020 v lasti Občine Šoštanj
- Termoelektrarna Šoštanj



ŠOLA IN VRTEC

Dijak Gimnazije Velenje letos spet prvi na državnem tekmovanju iz logike

Tekmovanje iz znanja logike in lingvistike je na Gimnaziji Velenje eno izmed najbolj obiskanih tekmovanj. Dijaki radi obiskujejo krožek iz logike in lingvistike, nekaterim so takšne naloge

izziv in marsikatero nalogo rešijo tudi v svojem prostem času. Njihov trud se zadnja leta kaže z odličnimi rezultati na državnih pa tudi mednarodnih tekmovanjih.

Pravico do sodelovanja na letošnjem 36. državnem tekmovanju, ki je potekalo 6. novembra 2021 na Fakulteti za elektrotehniko v Ljubljani, so si z odličnimi rezultati na šolskem tekmovanju priborili dijaka prvega letnika **Primož Jevšenak** in **Ida Preložnik**; iz drugega letnika **Nives Gošnjak**, **Neža Pavlič**, **Vida Ramšak**, **Ambrož Sovič**; **Matevž Poličnik** iz 3. letnika ter **Rok Tadej Brunšek**, **Aljaž Sovič** in **Jernej Šadl**, dijaki četrtega letnika.

Naloge so bile zahtevne, a naših gimnazijcev to ni zmedlo. Sloves izjemnega logika in lingvистa je ponovno potrdil Rok Tadej Brunšek s 1. mestom in zlatim priznanjem med dijaki 4. letnikov. Odlični so bili tudi Aljaž Sovič, ki je prav tako dosegel zlato priznanje,

SILVESTRA JEVŠENAK



Foto arhiv ŠCV

ter Nives Gošnjak, Ambrož Sovič in Matevž Poličnik, ki so si priborili srebrna priznanja. Rok Tadej Brunšek in Aljaž Sovič imata možnost sodelovanja na izbirnem testu za olimpijsko ekipo, ki se bo udeležila Mednarodne lingvistične olimpijade.

SARA STEINER



Foto arhiv Vrtca Šoštanj

V mesecu novembru so si otroci v eni izmed skupin drugega starostnega obdobja podrobneje prebrali, ogledali in spoznali slikanico z naslovom Zrcalce. Vsebinsko so doživljali na različne načine, tako da so poslušali branje zgodbe, pripovedovanje ob slikanicah, aplikacijah, ogledali so si predstavo na videu, poslušali pravljico (avdio), ogledali so si lutkovno dramatizacijo v živo. Ob aplikacijah z motivi pravljice so otroci samostojno pripovedovali pravljico. Sami so si izdelali: lutke iz kartona in z njimi dramatizirali družabno igro na temo pravljice in kostume za igro. Otroci so tudi sodelovali pri procesu priprave dramske predstave, se dogovarjali in sodelovali z ostalimi otroki v skupini.

SILVIJA VRHOVNIK GORŠEK



Foto arhiv Vrtca Šoštanj

prometa in delovnih strojev. Pogosto ste nas lahko videvali v centru Šoštanja, na železniški postaji, avtobusni postaji in na ulicah, kjer smo opazovali ter spoznavali promet, vozila in prometno signalizacijo. Med temi dejavnostmi smo spoznavali, kako skrbimo za lastno varnost v prometu. Seveda pa nas je tudi igra v vrtcu ponesla v promet. Veliko smo se igrali z najrazličnejšimi vozili, si uredili prometne kotičke, gradili ceste, garaže, železniške proge in seveda veliko ustvarjali. Okolje, ki ga otrok opazuje, je pogosto najboljše izhodišče in motivacija za učenje in raziskovanje. Zato strokovne delavke pozorno opazujemo otroke in njihov interes ter v skladu s tem vodimo otroke v nove izzive, učenje in razvoj.

ALEKSANDRA STROPNIK



Foto Aleksandra Stropnik

Tudi letos smo v enoti Urška obeležili tradicionalni slovenski zajtrk, ki je vsak tretji petek v mesecu novembru.

Letošnji slogan se je glasil: »Zajtrk s sadjem – super dan!« Poleg zajtrka, ki je bil sestavljen iz domačega kruha, masla, medu, mleka in svežih jabolk lokalne pridelave, smo na dano temo pripravili še različne dejavnosti. Tako so otroci s pomočjo pestrih dejavnosti spoznavali in se seznanjali o prednostih lokalno pridelane hrane, pri tem pa pridobivali zavedanje o pomenu čebelarstva in kmetijstva.

Zrcalce

Slikanica Zrcalce je namenjena otrokom od 4. do 8. leta starosti. Spada med živalske pravljice, za katere je značilno, da v njih nastopajo živali. Te v zgodbi govorijo, ilustrator Marjan Manček pa jih je upodobil v človeških oblačilih. Poleg pravljice slikanica vsebuje tudi didaktično gradivo in napotke za branje pravljice in pogovor z otrokom ob branju. S pomočjo predlogov za različne ustvarjalne aktivnosti, povezane z vsebino pravljice, lahko starši in mentorji branja dodatno obogatijo bralno izkušnjo mladih bralcev.

Promet v vrtcu

Z avtobusom k teti

Tu, tu, tu, po cesti trikrat na okrog,
avtobus nas pelje k teti v Zali log.
Teta v Zalem logu sedem putk ima,
osem belih zajčkov in kozlička dva.

Janez Bitenc

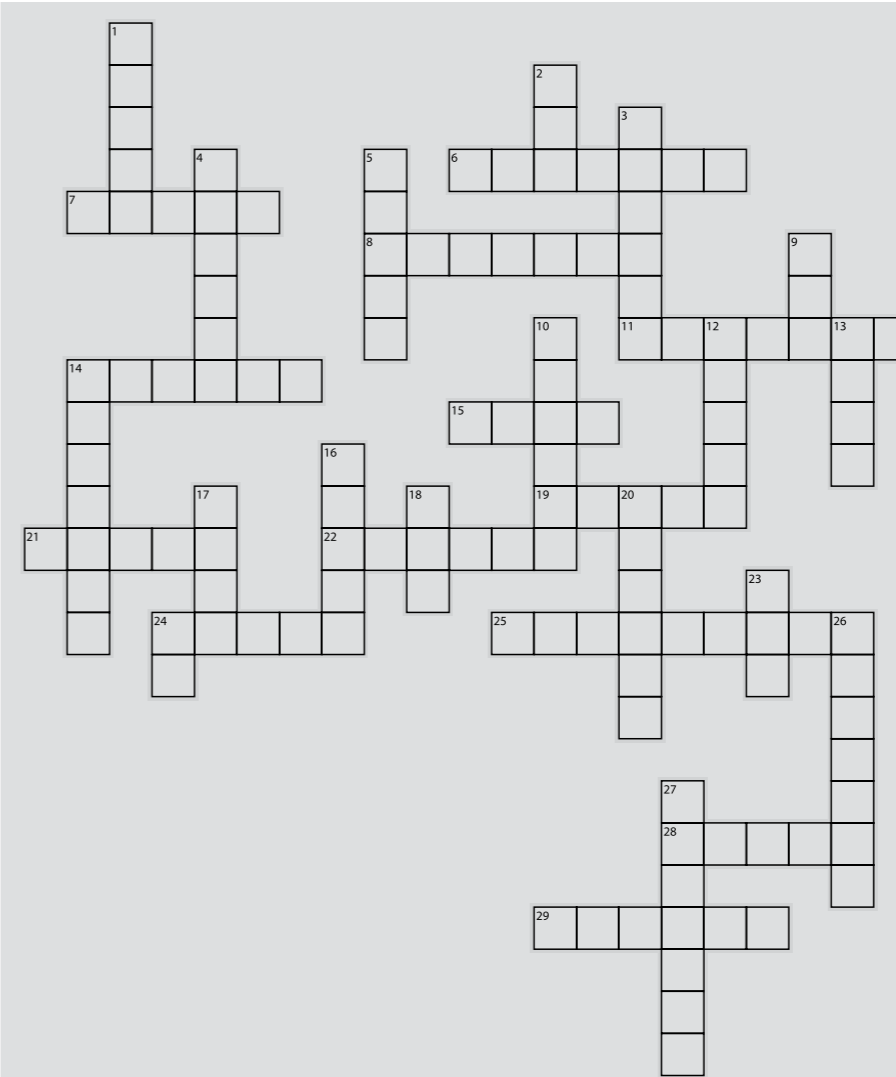
Konec oktobra so nas v vrtcu obiskali gasilci in z zanimanjem smo si ogledali njihova vozila in opremo. Poleg tega so se na igrišče našega vrtca pripeljali kopači in drugi delovni stroji, ki smo jih lahko opazovali kar skozi okno.

Otroke so ta vozila zelo pritegnila in opazovanje nas je popeljalo v še bolj pozorno opazovanje vozil,

Otroci vrtca Urška v Topolšici in tradicionalni slovenski zajtrk

RAZVEDRILO

AMADEJA KOMPREJ BERCE



VODORAVNO

6. Sredstvo, ki dražilno vpliva na organizem
7. Nekdanja igralka Potokar
8. Evropska država
11. Ena od treh Grških boginj usode
14. Španski dirkač (Fernando)
15. Grški mitološki letalec, Dedalov sin
19. Zlatica železa in niklja
21. Televizijka Žnidaršič
22. Omajek
24. Jed iz testenin (narečno)
25. Skladba v ritmu korakanja
28. Nekdaj velik kmet, gruntar
29. Velika soba zlasti v gradu, palači

NAVPIČNO

1. Mit, legenda
2. Rimska boginja jeze
3. Žival z dolgim vratom
4. Francoski slikar Redon
5. Majhna miš
9. Obmejna vas na Koprskem
10. Potni stroški
12. Božji popotnik
13. Ovčji samec
14. Najvišji vojaški čin v mornarici
16. Nespamet, neumnost
17. Levi pritok Savinje
18. Tretja potenca števila
20. Prebivalci Viča
23. Barva igralnih kart
24. Pietro Aretino
26. Veda o atomih
27. Moški, ki kaj sklada

Šale

- »Kaj pa ti delaš pri vojakah?«
»Bombe 'pucam'.«
»Kaj pa če kakšna eksplozira?«
»Kaj me briga, saj niso moje!«

Janezek pravi prijatelju:

- »Veš, jaz sem velik evroskeptik.«
»Aja, kako pa to?«
»Še nikoli nisem videl bankovca za 500 €!«

		7			1	5	8	
5			3	8		7		9
	2		6	5			4	
1					9		3	2
2								8
6	7		4					5
	1			4	3		6	
7		9		1	6			4
	5	6	9			8		

Hotel Avstrija – Kajuhov dom

Ena izmed eminentnejših stavb, za nekatere še vedno najbolj eminentna, saj je tudi lokacijsko privlačna in umeščena v okolje tako, da je res ne gre prezreti, je tako imenovani Kajuhov dom, prvotno hotel Avstrija.

Zgradbo v neorenesančnem slogu in z izjemno bogato fasado je zgradila gospodarsko napredna slovenska družina Rajšter (Franc Rajšter iz Mozirja in

Antonija Rajšter, rojena Rojnik iz Latkove vasi) leta 1892. Leta 1896, februarja meseca, se je v bivalni del tudi vselila. V njej so bili prostori za gostinsko dejavnost, nočitve in prireditve ter čitalnica, saj je bil Franc Rajšter tudi župan. (V branje zelo priporočam Spomine na preteklo dobo Zalke Zalar, roj. Rajšter, ki jih je uredil Damijan Kljajič, izdal pa Muzej Velenje). Nato je pred 1. svetovno vojno zaradi političnega in gospodarskega zloma družine hotel prešel v roke Ljudske posojilnice Celje in kasneje v različna lastništva. Tudi družine Vasle. Med obema vojnama se je imenoval hotel Jugoslavija, v njem se je 13. decembra 1922 rodil sin Marije Vasle, pesnik in narodni heroj Karel Destovnik - Kajuh. Po drugi

MILOJKA B. KOMPREJ

svetovni vojni je bil hotel nacionaliziran, zabeležen imam podatke, da so hotel renovirali (Občina Šoštanj) in ga znova odprli 4. julija 1960 (intervju List 2016, Stane Doler). Po letu 1979, ko so se združili z Gostinstvom Paka, je dejavnost začela zelo stagnirati. Gostinska dejavnost je v njem prenehala delovati okoli leta 1989. Kasneje so ga dobili nazaj dediči Vasletovih, v njem so bile po osamosvojitvi Slovenije različne vsebine (trgovine, banka, spa, zavarovalnica), od katerih jih je nekaj še danes. V letu 2020 je zgradbo znova kupila Občina Šoštanj in išče zanj primerne vsebine.

